MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-13 ta' Ottubru, 2004

Citazzjoni Numru. 283/2001/1

Computime Limited.

-vs-

Powerpoint Limited.

Il-Qorti;

Rat l-att tac-citazzjoni pprezentat fl-20 ta' Frar 2001 li permezz taghha s-socjeta' attrici ppremettiet:

Illi s-socjeta' konvenuta hija debitrici tas-socjeta' attrici fl-ammont ta' elf mitejn u sebgha u ghoxrin lira Maltija u tnejn u

hamsin centezmu (Lm1,227.52) rapprezentanti ammont dovut ghal servizzi rezi u merkanzija provduta, fuq talba ta’ l-istess socjeta’ konvenuta (Dok. ‘A’, Invoice numru H009).

Illi, avolja interpellata biex thallas dan l-ammont, is-socjeta’ konvenuta baqghet inadempjenti.

Ghalhekk jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti ghaliex m’ghandhiex:

1. Tikkundannaha thallas lis-socjeta’ attrici s-somma ta’ elf mitejn u sebgha u ghoxrin lira Maltija u tnejn u hamsin centezmu (Lm1,227.52) rapprezentanti ammont dovut ghal servizzi rezi u merkanzija provduta, fuq talba ta’ l-istess socjeta’ konvenuta.

Bl-ispejjez inkluzi dawk ta’ l-ittra ufficjali datata 29 ta’ Awwissu, 2000 u tal-mandat ta’ sekwestru numru 4065/000 bl-interessi legali mid-data tal-fattura rispettiva hawn annessa kontra s-socjeta’ konvenuta li hi sa minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tas-socjeta’ attrici mahlufa minn Mario Mizzi I.D. 24152(M) u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet pprezentata fl-20 ta’ Marzu 2001 li permezz taghha s-socjeta’ konvenuta eccepiet:

1. Illi, preliminarjament, ghandu jinghad illi ir-relazzjoni guridika bejn il-partijiet kienet wahda ta’ bejgh u mhux tip ta’ appalt jew ezekuzzjoni ta’ xi inkarigu.

2. Illi, subordinatament imma dejjem in via preliminari, l-azzjoni attrici hi preskritta bi preskrizzjoni ta’ tmintax-il (18) xahar ai termini ta’ l-Artikolu 2148(b) tal-Kodici Civili – Kap. 16 tal-Ligijiet.

3. Illi, subordinatament u minghajr ebda pregudizzju, il-hlas ghas-servizzi reklamati huwa wkoll preskritt ai termini ta’ l-Artikolu 2148(a) ta’ l-Organizzazzjoni u Procedura Civili bil-preskrizzjoni ta’ tmintax-il (18) xahar.

4. Illi, subordinatament u minghajr ebda pregudizzju, l-azzjoni attrici hija wkoll preskritta bil-preskrizzjoni ta’ sentejn ai termini ta’ l-Artikolu 2149(b) tal-Kodici ta’ l-Organizazzjoni u Procedura Civili.

Rat id-dikjarazzjoni tas-socjeta’ konvenuta mahlufa minn Joseph Mary Mizzi I.D. 671262(M) u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti processwali.

Rat il-verbal tas-seduta tal-21 ta’ Mejju 2004 u dak tat-28 ta’ Gunju 2004 li permezz tieghu il-kawza thalliet ghas-sentenza dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni.

Ikkunsidrat.

Illi l-konvenuti qed jeccepixxu l-preskrizzjoni ai termini tal-Artiklu 2148 (b) u l-artiklu 2149 (a) – permezz ta’ eccezzjonijiet prezentati ulterjorment kif ukoll tal-artiklu 2148 (a) u 2149 (b) tal-Kodici Civili. Ta’ l-ewwel jghid hekk;

Azzjonijiet tal-kredituri ghall-prezz ta’ merkanzija , oggetti jew hwejjeg ohra mobbli mibjugha bl-imnut. (jaqghu bil-preskrizzjoni tat-tmintax il-xahar)

L-artiklu 2149 (a) japplika l-preskrizzjoni ta’ sentejn ghal *azzjonijiet ta’ kuntratturi ta’ bini ... jew materjal iehor* waqt li l-artiklu 2149 (b) japplika l-istess preskrizzjoni ghall-azzjonijiet ta’ tobba u professjonijet affini – il-Qorti ma tistax tifhem l-applikabilita’ta’ din l-eccezzjoni, kif lanqas tifhem kif

tinkwadra l-artiklu 2148 (a) li tapplika ghal azzjonijiet ta' persuni li jahdmu sengha jew arti mekkanika ghall-prezz ta'
opri jew tax-xoghlijiet taghhom jew ghall-materjal li jfornu.

Ghandu jinghad li kif intqal minn din il-Qorti fis-sentenza fl-ismijiet Albert Camilleri vs Dottor Richard Galea Debono nomine (1 ta' Lulju 1997);

Kien dejjem kostantament ritenut fid-dottrina li giet ukoll segwita mill-gurisprudenza tal-Qrati taghna illi dan l-istitut ghandhu jigi ritenut bl-iktar mod restrittiv u li fil-kamp civili il-Qorti ma ghandhiex testendi l-applikazzjoni ta' eccezzjoni moghitja a bazi tal-preskrizzjoni la b' mod generiku u lanqas billi tapplika artikolu tal-Ligi b' analogija ma artikolu iehor.

Ghalhekk fil-fehma tal-Qorti dawn l-ahhar zewg sub-artikoli imsemmija certament mhux applikabbli.

Ghal ragunijiet cari il-partijiet ma jaqblux x'tip ta' negozju guridiku ghadda bejn il-kontendenti. Il-konvenut isostni li kien semplici bejgh bl-imnut u kwindi preskritta wara tmintax il-xahar; l-atturi jsostnu li billi huma ma bieghux biss izda stallaw l-apparat in kwistjoni, il-perjodu preskrittiv applikabbli hu dak ta' hames snin skond l-artiklu 2156 fejn japplika dan il-perjodu ghall-azzjonijiet ta' natura kummercjali li ma jkunux waqghu taht l-artikli l-ohra. L-atturi m'humiex jghidu li hu bejgh bl-ingrossa (ghalkemm dan xorta preskritt wara hames snin) izda li n-negozju guridiku bejn il-partijiet kien wiehed *sui generis.* Dan ghaliex ma tistax tghid li kien bejgh bl-ingrossa ghaliex inbigh computer wiehed biss (Dok A) u anke jekk strettament il-kwantita' m'hijiex l-uniku kriterju ghad-distinzjoni bejn iz-zewg tipi ta' bejgh, wiehed ma jistax jara li bejgh ta' oggett wiehed, jiswa' kemm jiswa', jista' jkun bejgh bl-ingrossa.

Il-Qorti tifhem li billi si tratta ta' operazzjoni kummercjali li tirrigwardja teknologija moderna, wiehed ma hux se jsib

fil-Kodici taghna artikolu specifiku fir-rigward ghaliex il-legislazzjoni imsemmija saret fi zmien li tali teknologija lanqas

biss ma kienet fl-ambitu tal-fantaxjenza. Wiehed ghandhu certament jinvestiga x’ tip ta’ negozju kien biex jasal ghall konkluzjoni gusta u skond il-Ligi.

Hu naturali li meta persuna takkwista computer, tistenna li dan jigi installat, sakemm ma jsirx bejgh lill xi hadd li jikkumercja fihom u allura dawn ikunu ghall-bejgh. F’dak il-kaz normalment ix-xerrej li jkun se jbigh mill-gdid ikollu xi ftit stallati ghal-wiri biex jekk ikun hemm xi hadd interessat ikun jista jurih kif jiffunzjona. Dan il-kaz kien ftit differenti minn bejgh semplici lill-konsumatur ghaliex l-istallazjoni kienet ta’ certa entita’. Infatti fil-kaz in ezami l-kont rilaxxat mis-socjeta’ attrici kien ta’ LM970 ghall-computer l-accessorji u LM252 ghall-istallazzjoni. Il-Qorti pero’ ma tara ebda diffikolta li tiddefinixxi l-kuntratt mhux wiehed *sui generis* izda wiehed li jinkorpora zewg kuntratti – wiehed ta’ bejgh u l-iehor ta’ appalt. Kif jidher car iz-zewg azzjonijiet huma preskritti.

Jibqa’ l-kwistjoni dwar jekk ghandhux japplika l-artiklu 2160 billi l-konvenut Joseph Mizzi xehed f’dawn il-proceduri. L-artiklu msemmi jghid;

Il-preskrizzjonijiet imsemmija fl-artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157 m’ghandhomx effett jekk il-partijiet li jeccepuhom, meta jinghata lilhom il-gurament, ma jistqarrux li m’humiex debituri, jew li ma jiftakrux jekk il-haga gietx imhallsa.

Il-konvenut Mizzi xehed hekk;

Qieghed nigi muri d-dokument li jinsab f’pagna 5 tal-process. Jiena b’riferenza ghal dan id-dokument nghid illi jekk hallast dan il-kont ma niftakarx peress illi ilu xi erbgha snin imma u

ghalhekk hija iebsa li niftakar u fit-tieni lok mir-records tal-kumpannija ma jirrizultalhiex li dak il-kont huwa dovut minnha. (fol 37)

Bir-rispett kollu, l-argumenti tal-atturi, li l-fatt li l-konvenut jeccepixxi l-preskrizzjoni qieghed jaccetta li d-dejn jezisti ma hux argument legali li ghandhu sahha. Il-preskrizzjoni m'hijiex negazzjoni tal-kreditu izda eccezzjoni li l-azzjoni biex dak il-kreditu jigi kanonizzat ikun skadielha z-zmien biex tigi prezentata. Il-preskrizzjoni hija mezz biex il-kwistjonijiet u vertenzi ma jibqghux ghal dejjem. Kif jispjega l-gurista Trabucchi (Commentario Breve al Codice Civile pagna 2767);

La prescrizione e' definita come un modo di estinzione dei diritti il ciu fondamento e' ricondotto da taluno all'idea di rinuncia tacita del titolare, da altri all'interesse pubblico ad eliminare il contrasto tra situazione di fatto e sitazione di diritto da altri infine al'esigenza di assicurare la certezza nei rapporti giuridici seconda una prospettiva che non esclude ma assorbe in se' le altre esigenze sopra elencate.

Fil-fehma tal-Qorti il-konvenut issodisfa d-dettami tal-artiklu 2160 meta qal li ma jiftakarx jekk id-dejn thallasx u li sa fejn jirrizulta lilu ma jirrizultax li d-dejn hu dovut.

Ghal dawn il-mottivi il-Qorti tilqa' t-tieni eccezzjoni u dik ulterjuri tal-konvenuti u tiddikjara preskritta l-azzjoni attrici u ghalhekk tichad it-talbiet attrici, bl-ispejjes kontra s-socjeta' attrici.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------